



सहकारी विभाग

नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण

सूचना सार्वजनिक गर्ने निकायको नाम:- सहकारी विभाग, नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं।

सूचना सार्वजनिक गरेको अवधि:- २०८१/१०/०१ देखि २०८१/१२/३१ (मसान्त) सम्मको

१. निकायको स्वरूप र प्रकृति:-

सहकारिता स्वावलम्बनको पारस्परिक अभ्यास हो । सहकारी व्यवसायमा मानविय मुल्यहरु प्रधान हुन्छन् भने नियन्त्रणको लोकतान्त्रिक विधि हुन्छ । सहकारी पद्धतिले मानिसहरुलाई एकजुट हुन र समान आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक आवश्यकता र आकाङ्क्षाहरु पूरा गर्नमा सघाउ पुर्याउँछ । विशेषतः न्यूनआय समुहका कृषक, कालीगढ, श्रमिकका साथै आम उपभोक्ता वर्गको आर्थिक तथा सामाजिक उत्थानका लागि सहकारीको माध्यम आवश्यक भएको हो । आर्थिक तथा सामाजिक पक्ष दुवैलाई समेटिने हुनाले सहकारी प्रक्रियामा बिपन्न वर्गको बहुआयमिक सहकारीकरण भइरहेको हुन्छ । जसका लागि विकास चाहिएको हो उसैको सक्रियता बिना दिगो विकास सहज पनि हुदैन । सहकारी क्षेत्रलाई विस्तारित रूपमा अघि बढाउन सकिने दिगो विकासका लक्ष्यहरु हासिल गर्नमा उल्लेखनिय सघाउ पुग्नेछ ।

नेपालमा सहकारिताको थालनी वि.सं. २०१३ मा भएको हो । सहकारिताको माध्यमबाट आर्थिक तथा सामाजिक विकासको गतिमा तीव्रता ल्याउन नेपालमा सहकारीलाई नीतिगत प्राथमिकता दिइएको पाइन्छ । नेपालको संविधानमा राज्यका निर्देशक सिद्धान्तमा “सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको सहभागिता तथा विकासमार्फत स्वतन्त्र र समृद्ध अर्थतन्त्रको विकास गर्ने” भनिएको छ । (धारा ५० त्यस्तै राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिमा “सहकारी क्षेत्र समेतको सहभागिता तथा स्वतन्त्र विकास मार्फत राष्ट्रिय अर्थतन्त्र सदृढ गर्ने” (धारा ५१ (घ.१) । एवं “सहकारी क्षेत्रलाई प्रवर्धन गर्दै राष्ट्रिय विकासमा अत्यधिक परिचालन गर्ने” (धारा ५१ घ.२) विषयमा जोड दिइएको छ । सहकारी अभियानमा सघाउ पुर्याउन वि.सं. २०१० मा स्थापना भएको सहकारी विभागलाई क्रमिक रूपमा सुदृढीकरण गरिएको छ । सहकारी सम्बन्धी कानुन तथा कार्यविधिहरुमा पनि समय सापेक्ष परिमार्जन भइरहेको छ । हाल प्रचलनमा रहेका सहकारी ऐन, २०७४, सहकारी नियमावली, २०७५ बाट नेपालमा सहकारिताको विकासका लागि थप आधारहरु तय भएका छन् ।

हाल सहकारी संघसंस्थाहरुको सञ्जाल देशव्यापी रूपमा विस्तार भएको छ । नेपालको संविधान (२०७२) अनुसार सहकारी विषय संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा रहने व्यवस्था गरे अनुसार तहगत सरकारबाट सहकारी नियमन हुने व्यवस्था रहेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ फागुनसम्ममा देशभर सहकारी संस्थाहरूको संख्या ३२ हजार ९ सय ६५ रहेको छ । कुल सहकारी संस्थाहरूमध्ये संघीय सरकार अन्तर्गत १ सय ४७, प्रदेश सरकार अन्तर्गत ७ हजार ५ सय ९९ र स्थानीय तह अन्तर्गत २५ हजार २ सय १९ रहेका छन्। सहकारी संस्थाको संख्या, सदस्य संख्या, शेयर पुँजी, बचत परिचालन, लगानी, प्रत्यक्ष रोजगारीको स्थिति तल तालिका नं. १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १

सहकारी संस्थाको संख्या, आवद्ध सदस्य संख्या, शेयर पुँजी, निक्षेप संकलन, लगानी र रोजगारी स्थिति

(रकम रु. करोडमा)

विगत १० वर्षको सम्बन्धित क्षेत्रको तथ्याङ्क तालिका

आ.ब.	संस्था संख्या	सदस्य संख्या	शेयर पुँजी (करोडमा)	निक्षेप संकलन (करोडमा)	ऋण लगानी (करोडमा)	प्रत्यक्ष रोजगारी संख्या
२०७२/७३	३३५९९	६०३०८५७	७१३५	२९५७२	२८९८२	५६४७५
२०७३/७४	३४५१२	६३०५५८१	७३१७	३०२१६	२७३७१	६०५१७
२०७४/७५	३४५१२	६४५१३३०	७६०९	३११२२	२७३७१	६११२२
२०७५/७६	३४७३७	६५१२३४०	७६३४	३४५५८	३३२७१	६३५००
२०७६/७७	३४८३७	६५१५४६०	७७२४	३५०५८	३४१७१	६४४००
२०७७/७८	२९८८६	७३०७४६२	९४१०	४७७९६	४२६२६	८८३०९
२०७८/७९	३०८७९	७३३७२५२	९४१२	४७७९९	४२६३१	९१३०१
२०७९/८०	३१३७३	७३८१२१८	९४१५	४७८०३	४२६३५	९३७७१
२०८०/८१	३१४५०	७३८३५२८	९४७२	४७८११	४०५०३	९४००२
२०८१/८२ ड	३२९६५	१०९०५१९२	१४३२९	११२५२८	९२३७४	९०२६५

डसहकारी विभागमा विभिन्न समयमा विभिन्न माध्यमबाट स्थानीय तह तथा प्रदेशबाट प्राप्त तथ्याङ्क र यस अघी २०७७ सालमा विभागबाट प्रकाशित सहकारी झलकमा प्रकाशित तथ्याङ्क समेतका आधारमा तयार पारिएको २०८१ साल फागुन मसान्तसम्मको विवरण

सहकारी संस्थाहरूको कुल शेयर पुँजी रु. १ खर्ब ४३ अर्ब २९ करोड, संकलित बचत निक्षेप रकम रु. ११ खर्ब २५ अर्ब र ऋण लगानी रु. ९ खर्ब २३ अर्ब रहेको छ । सहकारी क्षेत्रले मुलुकको कुल गार्हस्थ उत्पादनमा उल्लेख्य योगदान पुर्याएको अनुमान छ । सहकारी संघ संस्थाहरूमा करिव ९० हजार भन्दा बढी नागरिकले प्रत्यक्ष रोजगारी प्राप्त गरेका छन् भने अप्रत्यक्ष रूपमा झण्डै दशलाखले रोजगारी पाएको अनुमान छ । महिला, आदिवासी/जनजाति, दलित, मधेसी, मुस्लिम लगायत पिछडिएको वर्ग र क्षेत्रका समुदायमा समेत सहकारी रहेकोले जनसहभागितामा उल्लेखनीय वृद्धि भएको छ । राज्य र निजी स्तरको पहुँच नपुगेका क्षेत्र तथा समुदायमा समेत सहकारिताको माध्यमबाट उद्यमशीलताको विकास हुन थालेको छ ।

सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन, विकास र नीतिगत व्यवस्थाका लागि नेपाल सरकारलाई सघाउ पुर्याउन राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्ड ऐन, २०४९ अन्तर्गत राष्ट्रिय सहकारी विकास बोर्डको स्थापना भई संचालनमा रहेकोमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्यक्षेत्रभित्रका बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार

सहकारी संस्थाको नियमन गर्न राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राधिकरण स्थापना गर्ने उद्देश्य सहित मिति २०८१/०९/१४ मा सहकारी सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संसोधन गर्न अध्यादेश समेत जारी भई मिति २०८१/१०/१४ वाट प्राधिकरण समेत स्थापना भइसकेको छ । उक्त अध्यादेशले सहकारी संस्थाबाट प्रवाह भएको १० लाख सम्मको कर्जाको सूचना अदान प्रदान गर्न प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भइ संचालनमा रहेको कर्जा सूचना केन्द्रको सदस्यता लिनुपर्ने र बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरु बचत तथा कर्जाको सुरक्षणको लागि निक्षेप तथा कर्जा सूचना कोष ऐन अन्तर्गतको कोषको सुरक्षित सदस्य संस्थाको सदस्यता लिनुपर्ने व्यवस्था समेत गरिएको छ ।

१.१ सहकारी विभागको सांगठनिक परिचय

सहकारी विभागका लागि संगठनात्मक तथा दरबन्दी संरचना अनुसार रा.प.प्रथम (प्रशासन) को रजिस्ट्रार पद एक, रा.प. द्वितीय (प्रशासन) को उपरजिस्ट्रार पद दुई, रा.प.द्वितीय (प्रशासन) उपसचिव (लेखा) को पद एक र रा.प.द्वितीय (विविध) को बरिष्ठ वित्तिय विश्लेषक पद एक समेत कुल जम्मा ३० जनाको दरबन्दी रहेको छ । सहकारी विभागलाई तोकिए बमोजिमका कार्यहरु सम्पादन गर्न निम्न बमोजिमका चार वटा शाखाहरु कायम गरिएका छन् । सहकारी विभागमा रा.प. द्वितीय श्रेणी उपसचिव वा सो सरह प्रमुख रहने गरी ४ वटा शाखाहरु रहेका छन् ।

१. प्रशासन तथा सहकारी प्रवर्धन शाखा,
२. मानदण्ड तथा अनुगमन शाखा,
३. आर्थिक प्रशासन तथा श्रोत परिचालन शाखा,
४. तथ्याङ्क तथा वित्तीय विश्लेषण शाखा ।

२. सहकारी विभागको काम, कर्तव्य र अधिकार:-

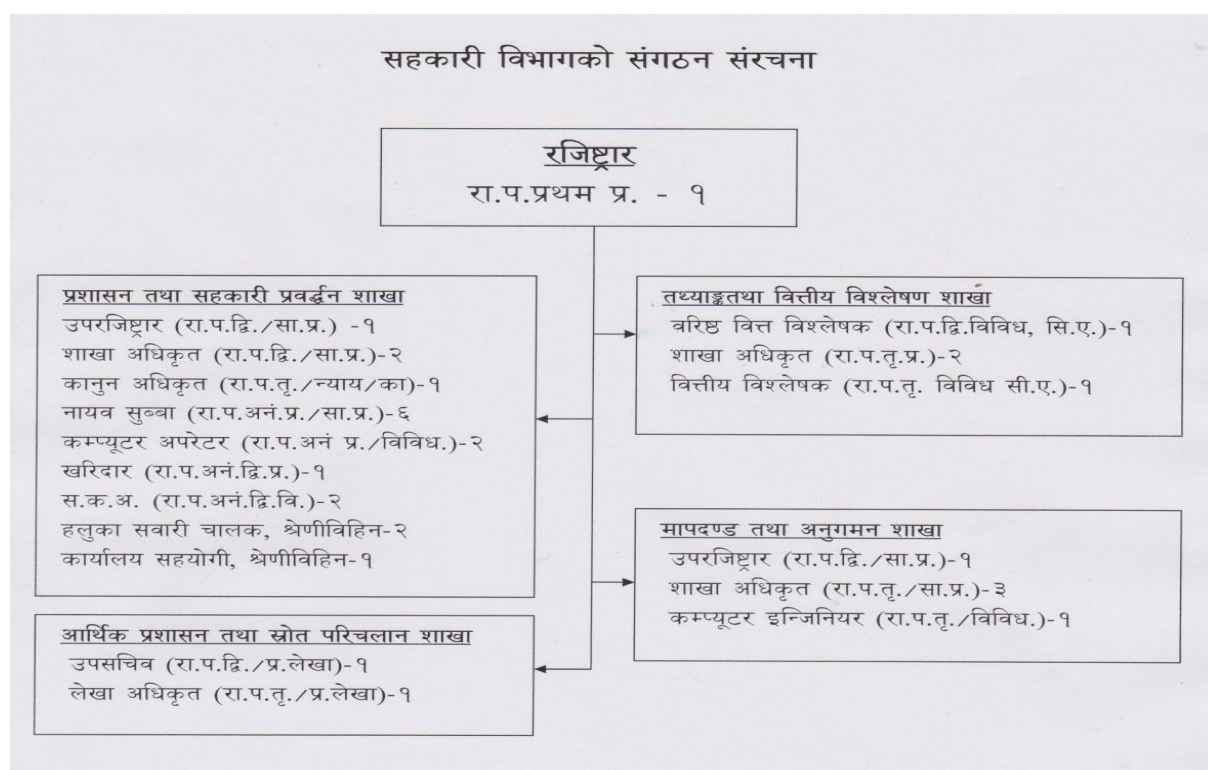
- सहकारीताको विकासका लागि राष्ट्रिय नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन पुनरावलोकनमा मन्त्रालयलाई सहयोग पुर्याउने,
- सहकारी संघसंस्था तथा बैङ्कहरुको अनुगमनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकसँगसमेत समन्वय गरी मापदण्ड, कार्यविधि, निर्देशिकाहरुको विकास गरी मन्त्रालयबाट स्वीकृत भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,
- सहकारी संघसंस्थाहरुको नियामक निकायको हैसियतमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी कानूनको कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- सहकारी ऐन, नियमावली तथा मन्त्रालयबाट स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम अन्तरप्रादेशिक सहकारी संघसंस्था तथा बैंकहरुको निरन्तर अनुगमन गरी आवश्यक सुधारका लागि निर्देशन दिने,
- अन्तरप्रादेशिक रुपमा ठूला आयोजना संचालन गर्न स्थापना हुने विशिष्टीकृत सहकारी संघहरुको दर्ता अनुमति तथा नियमन कार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा एकीकृत सहकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको माध्यमबाट सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय तथ्याँक व्यवस्थापन गर्ने,

- राष्ट्रिय सहकारी महासंघ तथा केन्द्रीय सहकारी संघहरूसँगको समन्वयमा सहकारी क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्न आवश्यक कार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेशस्तरका सहकारी निकायहरूको नियमन तथा प्रवर्धन क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक विषयगत दिग्दर्शन, नमूना निर्देशिका, कार्यविधि तर्जुमाका साथै जनशक्ति विकासका लागि कार्य गर्ने,
- सहकारी विकासका क्षेत्रमा स्थानीय तह एवं प्रदेशस्तरमा भएका सहकारीका असल अभ्यासहरूको अभिलेखिकरण गरी अन्तर स्थानीय तह तथा प्रादेशिक रुपमा अनुभव आदानप्रदान गरी सहकारीताको गुणात्मक विकासमा सहयोग पुर्याउने,
- विपन्न ग्रामीण महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, मुक्त कर्मैया, मुक्त हलिया, भुमीहिन कृषक, बेरोजगार श्रमिक र दलित तथा अल्पसंख्यक जनजाति समेतका सीमान्तकृत समूहको सहकारी खेतीपाती वा सदस्यको श्रम वा सिपमा आधारित स्वरोजगारीका उद्योगधन्दा प्रवर्द्धन गर्न योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- सहकारी व्यवसाय, अन्तर सहकारी कारोबार तथा कृषिउपजको मूल्य शृङ्खला विकासका आयोजनाहरूलाई सहयोग पुर्याउने,
- सहकारी शिक्षा तथा तालिम क्रियाकलापहरूको तर्जुमा, सञ्चालन तथा विस्तारका कार्यहरूको समन्वय गर्ने,
- सहकारी संस्थाहरूको विकास, सहकारी सिद्धान्त, मूल्य मान्यताहरूको प्रचलन तथा सहकारी संस्थाहरूमा सुशासन कायम गराउनका
- लागि आवश्यक निर्देशन गर्ने,
- सहकारी क्षेत्रमा बचत परिचालन, लगानीका क्षेत्र, तरलता, असुली दर लगायतको वित्तीय विश्लेषणको प्रणाली स्थापना गरी वित्तीय सुशासन कायम गराउन तथा प्राथमिकताका क्षेत्रमा स्रोत प्रवाहलाई प्रोत्साहित गर्न सन्दर्भ व्याजदर निर्धारण गर्नुका साथै अन्य वित्तीय मानकहरू तोकि निर्देशन गर्ने,
- वित्तीय समस्यामा परेका सहकारी संघसंस्था तथा बैंकको लेखाजोखा गरी आवश्यकतानुसार समस्याग्रस्त घोषणाको लागि मन्त्रालयमा सिफारिश गर्ने,
- सहकारी संघसंस्थाहरूको एकीकरण, विभाजन, कार्यक्षेत्र पुननिर्धारण, खारेजी, विघटन तथा लिक्विडेटको नियुक्ति सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारबाट माग भई आएको अवस्थामा सहकारी प्रवर्धन तथा नियमनका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने,

- सहकारी व्यवसायको प्रवर्धनका लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका संयुक्त लगानीका आयोजनाको प्रारूप तयार गरी कार्यान्वयनमा समन्वय, सहकार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारबाट हुने सहकारी नियमनका साथै सहकारी संघसंस्था तथा बैकहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्यक्रमको तर्जुमा एवं कार्यान्वयनमा समन्वय गर्ने।

३. सहकारी विभागमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण:-

सहकारी विभागको स्वीकृत सांगठनिक संरचना अनुसार राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी सहसचिव (प्रशासन) को नेतृत्वमा देहाय अनुसारको कर्मचारीको दरवन्दी स्वीकृत भएको छ।



४. विभागबाट सम्पादित हुने कार्यहरु-

- सहकारीताको विकासका लागि राष्ट्रिय नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन पुनरावलोकनमा मन्त्रालयलाई सहयोग पुर्याउने,
- सहकारी संघसंस्था तथा बैङ्कहरुको अनुगमनका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकसँगसमेत समन्वय गरी मापदण्ड, कार्यविधि, निर्देशिकाहरुको विकास गरी मन्त्रालयबाट स्वीकृत भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,
- सहकारी संघसंस्थाहरुको नियामक निकायको हैसियतमा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी कानूनको कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्य गर्ने,

- सहकारी ऐन, नियमावली तथा मन्त्रालयबाट स्वीकृत कार्यविधि बमोजिम अन्तरप्रादेशिक सहकारी संघसंस्था तथा बैंकहरुकोनिरन्तर अनुगमन गरी आवश्यक सुधारका लागि निर्देशन दिने,
- अन्तरप्रादेशिक रुपमा ठूला आयोजना संचालन गर्न स्थापना हुने विशिष्टीकृत सहकारी संघहरुको दर्ता अनुमति तथा नियमन कार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा एकीकृत सहकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको माध्यमबाट सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय तथ्यांक व्यवस्थापन गर्ने,
- राष्ट्रिय सहकारी महासंघ तथा केन्द्रीय सहकारी संघहरुसँगको समन्वयमा सहकारी क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्न आवश्यक कार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेशस्तरका सहकारी निकायहरुको नियमन तथा प्रवर्धन क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक विषयगत दिग्दर्शन, नमूना निर्देशिका, कार्यविधि तर्जुमाका साथै जनशक्ति विकासका लागि कार्य गर्ने,
- सहकारी विकासका क्षेत्रमा स्थानीय तह एवं प्रदेशस्तरमा भएका सहकारीका असल अभ्यासहरुको अभिलेखिकरण गरी अन्तर स्थानीय तह तथा प्रादेशिक रुपमा अनुभव आदानप्रदान गरी सहकारीताको गुणात्मक विकासमा सहयोग पुर्याउने,
- विपन्न ग्रामीण महिला, अपांगता भएका व्यक्ति, मुक्त कर्मैया, मुक्त हलिया, भुमीहिन कृषक, बेरोजगार श्रमिक र दलित तथा अल्पसंख्यक जनजाति समेतका सीमान्तकृत समूहको सहकारी खेतीपाती वा सदस्यको श्रम वा सिपमा आधारित स्वरोजगारीका उद्योगधन्दा प्रवर्द्धन गर्न योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- सहकारी व्यवसाय, अन्तर सहकारी कारोबार तथा कृषिउपजको मूल्य शृङ्खला विकासका आयोजनाहरुलाई सहयोग पुर्‍याउने,
- सहकारी शिक्षा तथा तालिम क्रियाकलापहरुको तर्जुमा, सञ्चालन तथा विस्तारका कार्यहरुको समन्वय गर्ने,
- सहकारी संस्थाहरुको विकास, सहकारी सिद्धान्त, मूल्य मान्यताहरुको प्रचलन तथा सहकारी संस्थाहरुमा सुशासन कायम गराउनका लागि आवश्यक निर्देशन गर्ने,
- सहकारी क्षेत्रमा बचत परिचालन, लगानीका क्षेत्र,तरलता, असुली दर लगायतको वित्तीय विश्लेषणको प्रणाली स्थापना गरी वित्तीय सुशासन कायम गराउन तथा प्राथमिकताका क्षेत्रमा स्रोत प्रवाहलाई प्रोत्साहित गर्न सन्दर्भ व्याजदर निर्धारण गर्नुका साथै अन्य वित्तीय मानकहरु तोकि निर्देशन गर्ने,

- वित्तीय समस्यामा परेका सहकारी संघसंस्था तथा बैंकको लेखाजोखा गरी आवश्यकतानुसार समस्याग्रस्त घाेषणाको लागि मन्त्रालयमा सिफारिश गर्ने,
- सहकारी संघसंस्थाहरुको एकीकरण, विभाजन, कार्यक्षेत्र पुननिर्धारण, खारेजी, विघटन तथा लिक्विडेटरको नियुक्ति सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारबाट माग भई आएको अवस्थामा सहकारी प्रवर्धन तथा नियमनका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने,
- सहकारी व्यवसायको प्रवर्धनका लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका संयुक्त लगानीका आयोजनाको प्रारूप तयार गरी कार्यान्वयनमा समन्वय, सहकार्य गर्ने,
- स्थानीय तह तथा प्रदेश सरकारबाट हुने सहकारी नियमनका साथै सहकारी संघसंस्था तथा बैंकहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्यक्रमको तर्जुमा एवं कार्यान्वयनमा समन्वय गर्ने ।

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी –

प्रशासन तथा सहकारी प्रवर्धन शाखा

- उपरजिष्ट्रार रघुनाथ महत

मानदण्ड तथा अनुगमन शाखा

- उपरजिष्ट्रार शशि कुमार लम्साल

आर्थिक प्रशासन तथा श्रोत परिचालन शाखा

- उपसचिव (लेखा) रेशम कुमार खत्री

तथ्याङ्क तथा वित्तीय विश्लेषण शाखा

- रिक्त

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि :

- कानूनद्वारा तोकिएकोमा बाहेक दस्तुर नलाग्ने,

७. निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी :

- कार्यालय प्रमुख (रजिष्ट्रार) ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी :

- सहकारी विभाग, भूमि व्यवस्था सहकारी तथा गरिवी निवारण मन्त्रालय

९. प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पद :

- प्रमुख : रजिष्ट्रार श्री उमेश ढुङ्गाना
- सूचना अधिकारी : उपरजिष्ट्रार श्री रघुनाथ महत

१०. सम्पादन गरेको कामको विवरण:-

मिति २०८१/१०/०१ देखि २०८१/१२/३१(मसान्त) सम्म भएका प्रमुख कार्यहरु:

- सहकारी संघसंस्थाहरुको सघन अनुगमन, सम्पत्ती शुद्धिकरण कानूनको परिपालना अनुगमन लागूतका अनुगमन निरन्तर भइरहेको ।
- सातै प्रदेशका सहकारी रजिष्ट्रार, महानगर तथा उपमहानगरपालिकाका सहकारी विभाग/शाखाका प्रमुख एवं प्रतिनिधीहरूसँग सहकारी संस्थाले प्रयोग गर्ने Software स्तरीकरण तथा कोपोमिस प्रयोग सम्बन्धी एक दिने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- “६८औं राष्ट्रिय सहकारी दिवस तथा अन्तर्राष्ट्रिय सहकारी वर्ष, २०२५” मूल समारोह कार्यक्रम राष्ट्रिय सभा गृहमा मिति २०८१ चैत्र २० गते भव्यताका साथ सम्पन्न भएको ।
- सहकारी पत्रकार समाजसँगको संयुक्त आयोजनामा राष्ट्रिय सहकारी नियमन प्राधिकरणको गठन पश्चात सहकारी विभागको भूमिका विषयक अन्तरक्रिया तथा Panel Discussion कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- ICAN र लेखापरीक्षण मान बोर्ड, नेपालसँग सहकार्य गरी सहकारी संस्थाको Accounting and Auditing Principles & Practices सम्बन्धमा विभागमा कार्यरत कर्मचारीहरुको क्षमता विकास कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
- सहकारी पत्रकार समाजसँगको संयुक्त आयोजनामा सहकारी क्षेत्रमा कलम चलाउने पत्रकारहरुको अभिमुखिकरण कार्यक्रम सम्पन्न।
- सहकारी विभाग, बंगलादेशका अतिरिक्त रजिष्ट्रार सहितको भ्रमण टोलीसँग अन्तरक्रिया तथा असर अभ्यास आदान प्रदान कार्यक्रम सम्पन्न ।
- “ग्रे लिष्टबाट बाहिरिने शिघ्र सुधारात्मक क्रियाकलापहरुको विस्तृतीकरण” मा सहकारी नियमन सुपरीवेक्षणसँग सम्बन्धित निकायले गर्नुपर्ने भनी उल्लेख भएको १० वटा बुँदाको कार्यान्वयनको लागि तयार गरिएको विस्तृत कार्ययोजना अनुरूप निम्न कार्यहरु सम्पन्न गरिएको-
 - स्थलगत र गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण दिग्दर्शन २०८२ स्वीकृत गरी लागु गरिएको ।
 - स्थलगत र गैरस्थलगत सुपरीवेक्षण कार्ययोजना बनाई लागु गरिएको ।
 - सम्पत्ती शुद्धिकरण निवारण सम्न्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्ययोजना बनाई लागु गरिएको ।
 - सहकारी क्षेत्र सम्पत्ती शुद्धिकरण निवारण सम्बन्धी कार्यदलको बैठक बसी कार्ययोजना उपर छलफल गरिएको ।

- आम सञ्चारका माध्यमबाट सहकारी सम्बन्धी सूचना/सन्देश प्रसारणका लागि एफ एम रेडियो र टेलिभिजनसँग सम्झौता गरी कार्य प्रारम्भ भएको । COPOMIS सञ्चालन र सहकारी लेखा प्रणाली सम्बन्धी MTOT सम्पन्न ।
- सहकारी संघ संस्थाहरूको Fiduciary Risk Management सम्बन्धी अन्तर्क्रिया सम्पन्न ।
- सहकारी तथा गरिवी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली COPOMIS मा २०१३१ सहकारी लगिन भई सकेको र समष्टिगत तर्फ कुल १७७९२ सहकारी संस्थाले हालसम्म तथ्यांक प्रविष्टि भएको ।
- COPOMIS सम्बन्धी स्थानीय तहमा कार्यरत सुचना प्रविधि अधिकृत/सहकारी अधिकृतहरूलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम (TOT) सम्पन्न गरिएको ।
- सहकारी ऐन, २०७४ र सहकारी नियमावली, २०७५ ले परिकल्पना गरेका संस्थागत संरचनाहरू-सहकारीमा बचत तथा कर्जा संरक्षण कोष, सहकारी संस्थाको कर्जा असुली न्यायाधिकरण र सहकारी कर्जा सूचना केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनका लागि आवश्यक प्रारम्भिक कार्य गरिएको।
- बचतकर्ताबाट प्राप्त भएका उजुरीहरूको समयमै सम्बोधन गर्ने प्रयास गरिएको। धेरै उजुरी परेका सहकारी संस्थाका सञ्चालक तथा व्यवस्थापकहरू र बचतकर्तालाई सहकारी विभागमा बोलाई समयमा नै बचत फिर्ताको लागि कार्ययोजना पेश गर्न लगाउने, सामूहिक प्रतिबद्धता गराउने लगायतका कार्य मार्फत बचत फिर्ता सहजिकरण गर्ने गरिएको । साथै यसको समय समयमा फलोअप प्रतिवेदन लिने गरिएको ।
- सहकारी संघसंस्थाहरूको सघन अनुगमन, सम्पत्ती सुद्विकरण कानूनको परिपालना अनुगमन लगायतका अनुगमन निरन्तर भइरहेको र अनुगमन पश्चात आवश्यक निर्देशन दिई समस्याको न्यूनिकरण गर्ने प्रयास निरन्तर गरेको।
- हाल सम्म २३ वटा सहकारी संस्था सहकारी ऐन, २०७४ को दफा १०४ बमोजिम समस्याग्रस्त सहकारी संस्था घोषणा भएका छन् । साथै समस्याग्रस्त घोषित संस्थाको सम्पत्ति र दायित्व फरफारक सम्बन्धी कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन कार्ययोजना बनाई समस्याग्रस्त सहकारी व्यवस्थापन समितिको कार्यालयले काम गरिरहेको ।

११. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पदः—

प्रमुखको नामः श्री उमेश ढुङ्गाना

पदः रजिष्ट्रार

सम्पर्क नं. ९७७-१-४४६५३६२, ४४६११७७

सूचना अधिकारीको नामः श्री रघुनाथ महत

पदः उप-रजिष्ट्रार

सम्पर्क नं. ९७७-१-४४६५३६२, ४४६११७७

मोबाइल नं. ९८५१४०७७७०, **इमेलः** info@deoc.gov.np

१२. ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाको सूची –

- (क) सहकारी ऐन, २०७४
- (ख) सहकारी नियमावली, २०७५
- (ग) राष्ट्रिय सहकारी नीति, २०६९
- (घ) सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्बन्धमा सहकारी संघसंस्थाहरूलाई जारी गरिएको निर्देशन, २०७४
- (ङ) सहकारी संस्थामा सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानूनको पालना सम्बन्धी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यविधि, २०७५
- (च) सहकारी संघसंस्था दर्ता दिग्दर्शन, २०७४
- (छ) सहकारी संघ संस्थाको लेखापरिक्षण निर्देशिका, २०७५
- (ज) सुशासन (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
- (झ) सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
- (ञ) सहकारी संस्थाको साधारण सभा (कार्यव्यवस्था) निर्देशिका, २०७६
- (ट) बचत ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७७
- (ठ) सहकारी संस्थाको एकीकरण तथा विभाजन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७
- (ड) सहकारी सम्बन्धी शैक्षिक क्रियाकलापको प्रमाणीकरण समितिको कार्यविधि, २०७९

१३. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण:–

१४. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण :– X

१५. अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरण :- XXX

१६. सार्वजनिक निकायको वेबसाईट र ईमेल भए सोको विवरण :–

Website: deoc.gov.np

E-mail: info@deoc.gov.np,

१७. सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको बैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण:– X

१८. सार्वजनिक निकायले संचालन गरेको कार्यक्रम र सो को प्रगति प्रतिवेदन: दफा ९, १२ र १४ मा उल्लेख भए बमोजिम ।

१९. सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि– X

२०. सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिएको विवरण:–X

२१. सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विवरण:– X

विभागको सम्पर्क नम्बर, वेभसाईट र इमेल ठेगाना

इमेल: info@deoc.gov.np

वेभसाईट: www.deoc.gov.np

सम्पर्क नम्बर : +९७७-०१-४४६५३६२,

+९७७-०१-४४६११७७,

+९७७-०१-४४६५२५१

+९७७-०१-४४६५२५२